

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (piata komora)

z 24. októbra 2019*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Dane – Daň z príjmov fyzických osôb –
Nepripustnosť návrhu na začatie prejudiciálneho konania“

V spojených veciach C-469/18 a C-470/18,

ktorých predmetom sú dva návrhy na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podané rozhodnutiami Hof van Cassatie (Kasačný súd, Belgicko) z 28. júna 2018 a doručené Súdnemu dvoru 19. júla 2018, ktoré súvisia s konaním:

IN (C-469/18),

JM (C-470/18)

proti

Belgische Staat,

SÚDNY DVOR (piata komora),

v zložení: predseda piatej komory E. Regan, sudcovia I. Jarukaitis (spravodajca), E. Juhász, M. Ilešič a C. Lycourgos,

generálna advokátka: J. Kokott,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- IN a JM, v zastúpení: J. Verbist, advocaat,
- belgická vláda, v zastúpení: J.-C. Halleux, P. Cottin a C. Pochet, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci W. van Eeckhoutte, advocaat,
- talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci P. Gentili, avvocato dello Stato,
- holandská vláda, v zastúpení: M. K. Bulterman a J. Hoogveld, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: H. Krämer a W. Roels, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: holandčina.

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 11. júla 2019,
vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrhy na začatie prejudiciálneho konania sa týkajú výkladu článku 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).
- 2 Tieto návrhy boli podané v rámci sporov medzi IN (vec C-469/18) a JM (vec C-470/18) na jednej strane a Belgische Staat (Belgicko) na druhej strane vo veci daňových výmerov vydaných belgickou daňovou správou za zdaňovacie obdobia 1997 a 1998, opravujúcich ich daňové priznania fyzických osôb.

Medzinárodné právo

- 3 Článok 20 Dohovoru o vydávaní a poskytnutí právnej pomoci v trestných veciach medzi Belgickým kráľovstvom, Luxemburským veľkovevodstvom a Holandským kráľovstvom, podpísaného 27. júna 1962 v Bruseli, stanovuje:

„1. Na žiadosť dožadujúcej strany vykoná dožiadaná strana, v rozsahu, v akom jej to umožňuje jej právna úprava, zaistenie a vydanie vecí, ktoré:

- a) môžu slúžiť ako dôkazy;
- b) boli získané trestným činom a ktoré boli objavené pred alebo po odovzdaní zadržanej osoby.

2. Vec možno vydať len so súhlasom poradnej komory súdu, v ktorého obvode sa uskutočnila prehliadka a zaistenie vecí. Poradná komora rozhodne, či sa zaistené veci v celom rozsahu, alebo sčasti vydajú dožadujúcej strane. Môže nariadiť vrátenie vecí, ktoré priamo nesúvisia so skutkom, ktorý sa podozrivej osobe kladie za vinu, a prípadne rozhodne o námietkach tretích osôb, ktoré mali vec vo svojej držbe alebo o námietkach iných oprávnených osôb.

...“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

- 4 Skutkové okolnosti oboch sporov vo veci samej sú *mutatis mutandis* rovnaké vo veciach C-469/18 a C-470/18. Možno ich zhrnúť takto.
- 5 Žalobcovia vo veci samej sú poverenými správcami obchodných a predajných podnikov pôsobiacich na trhu s počítačmi a počítačovým príslušenstvom. Tieto podniky boli v priebehu roka 1996 predmetom trestného vyšetrovania vedeného na základe sťažnosti belgickej daňovej správy, ktorá počas roka 1995 začala vyšetrovania podvodov s daňou z pridanej hodnoty (DPH) tzv. karuselového typu.
- 6 V rámci trestného vyšetrovania bolo v Luxembursku vykonané dožiadanie, počas ktorého riaditeľ luxemburskej banky odovzdal počas svojho výsluchu vedeného luxemburským vyšetrovacím sudcom za prítomnosti jeho belgického náprotivku bankové dokumenty týkajúce sa žalobcov vo veci samej. K tomuto odovzdaniu však došlo bez toho, aby sa požiadalo o súhlas poradnej komory súdu miesta,

kde sa uskutočnili prehliadky a zaistenia vecí, a to poradnej komory prvostupňového súdu v Luxemburgu, vyžadovaný článkom 20 Dohovoru o vydávaní a poskytnutí právnej pomoci v trestných veciach medzi Belgickým kráľovstvom, Luxemburským veľkovojskom a Holandským kráľovstvom.

- 7 Po získaní povolenia na nahliadnutie do trestného spisu a na vyhotovenie kópie z tohto spisu belgická daňová správa vydala daňové výmery opravujúce daňové priznania fyzických osôb podané žalobcami vo veci samej a nariaďujúce zaplatenie dane zo zisku priemyselných a obchodných podnikov vo výške 536 738,94 eura za zdaňovacie obdobie roka 1997 a 576 717,62 eura za zdaňovacie obdobie roka 1998, ktoré boli prevedené na luxemburský účet.
- 8 Keďže sťažnosti, ktoré žalobcovia vo veci samej podali proti týmto daňovým výmerom, boli zamietnuté, podali títo žalobcovia žaloby s cieľom dosiahnuť odpustenie uloženej dane, pričom tvrdili, že bankové dokumenty boli získané protiprávne, a preto nemohli založiť rozhodnutie o zdanení. Prvostupňový súd týmto žalobám vyhovel rozsudkom, ktorý bol zrušený v odvolacom konaní. Žalobcovia vo veci samej následne podali kasačný opravný prostriedok.
- 9 Pred vnútroštátnym súdom, Hof van Cassatie (Kasačný súd, Belgicko), žalobcovia vo veci samej najmä tvrdia, že z článku 8 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd podpísaného v Ríme 4. novembra 1950 (ďalej len „EDLP“) a z článku 7 Charty vyplýva, že odovzdanie bankových údajov fyzických osôb je možné, len ak sú dodržané zákonné postupy stanovené na tento účel. V prejednávanej veci však nešlo o takýto prípad, takže ich základné právo na rešpektovanie súkromného života bolo porušené. Získanie takýchto dôkazov v rozpore s uvedeným právom by bolo v rozpore s tým, čo možno očakávať od orgánu, ktorý koná v súlade so zásadami riadnej správy vecí verejných, a použitie týchto dôkazov by sa preto za každých okolností malo považovať za neprijateľné.
- 10 V tejto súvislosti sa žalobcovia vo veci samej odvolávajú na rozsudok zo 17. decembra 2015, WebMindLicenses (C-419/14, EU:C:2015:832), pričom uvádzajú, že ak by sa v rámci výberu dane z príjmov pripustila v belgickom práve možnosť, aby dôkazy získané v rozpore so základným právom boli použité, viedlo by to k neodôvodniteľnému rozdielu v zaobchádzaní z hľadiska zásady rovnosti a zákazu diskriminácie zaručenej belgickou Ústavou, medzi daňovníkom, ktorý bol predmetom výberu dane z príjmov, a daňovníkom, ktorý bol predmetom výberu DPH.
- 11 Vnútroštátny súd na jednej strane uvádza, že belgická daňová právna úprava neobsahuje všeobecne ustanovenie zakazujúce, aby boli dôkazy získané nezákonným spôsobom použité na účely stanovenia daňovej povinnosti a v prípade potreby uloženia zvýšenia dane alebo pokuty. Použitie takýchto dôkazov administratívou treba posúdiť z hľadiska zásad riadnej správy vecí verejných a práva na spravodlivý proces. Pokiaľ normotvorca v tejto súvislosti nestanovuje osobitné sankcie, použitie týchto dôkazov v daňových veciach by bolo možné vylúčiť iba vtedy, ak boli získané spôsobom, ktorý je v tomto ohľade v rozpore s tým, čo možno očakávať od orgánu, ktorý koná v súlade so zásadou riadnej správy vecí verejných, ak by sa toto použitie malo za každých okolností považovať za neprijateľné, alebo ak toto použitie ohrozuje právo daňovníka na spravodlivý proces. V rámci tohto posúdenia by súd mohol najmä zohľadniť jeden alebo viaceré nasledujúce aspekty: čisto formálna povaha nezrovnalosti, jej účinky na právo alebo slobodu, ktoré porušená norma chráni, úmyselná či neúmyselná povaha nezrovnalosti, ktorej sa dopustil orgán, a okolnosť, že závažnosť porušenia výrazne presahuje nezrovnalosť, ku ktorej došlo.
- 12 Na druhej strane vnútroštátny súd uvádza rozsudok zo 17. decembra 2015, WebMindLicenses (C-419/14, EU:C:2015:832), a uvádza, že v tomto rozsudku Súdny dvor rozhodol, že v oblasti výberu DPH sa musia vylúčiť dôkazy získané v rozpore so základným právom. Naopak z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že použitie dôkazu získaného v rozpore s článkom 8 EDLP nevedie nevyhnutne k porušeniu práva na spravodlivý proces zaručeného v článku 6 ods. 1 EDLP a že článok 13 EDLP sám osebe nevyžaduje, aby takýto dôkaz bol vylúčený z konania.

- 13 Vzhľadom na túto judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva vnútroštátny súd považuje za potrebné, aby sa Súdny dvor nanovo zaoberal otázkou, či sa má v oblasti DPH článok 47 Charty vykladať v tom zmysle, že za každých okolností bráni použitiu dôkazov získaných v rozpore s právom na rešpektovanie súkromného života zaručeného článkom 7 Charty alebo v tom zmysle, že nebráni vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej súd, ktorý má posúdiť, či takýto dôkaz možno použiť na odôvodnenie výberu DPH, je povinný vykonať také preskúmanie, aké je uvedené vyššie.
- 14 Vnútroštátny súd spresňuje, že hoci sa veci samé týkajú dane z príjmov, a teda nejde o oblasť, na ktorú sa vzťahuje právo Únie, je potrebná odpoveď na otázku položenú v každej z týchto spojených vecí, aby bolo možné posúdiť nerovnosť zaobchádzania, na ktorú sa odvolávajú žalobcovia vo veci samej, ktorá údajne existuje medzi daňovníkom, ktorý je predmetom výberu dane z príjmov fyzických osôb, a daňovníkom, ktorý je predmetom výberu DPH.
- 15 Za týchto okolností Hof van Cassatie (Kasačný súd) rozhodol vo veciach C-469/18 a C-470/18 prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku, ktorá je v oboch týchto veciach zhodná:

„Má sa článok 47 Charty... vykladať v tom zmysle, že v súvislosti s [DPH] bráni za každých okolností použitiu dôkazov, ktoré boli získané v rozpore s právom na rešpektovanie súkromného života zaručeným článkom 7 Charty alebo v tom zmysle, že nebráni vnútroštátnej právnej úprave, na základe ktorej musí súd, ktorý je povinný rozhodnúť o tom, či možno takýto dôkaz použiť ako základ pre vyrubenie DPH, vykonať preskúmanie uvedené [v odôvodnení návrhu na začatie prejudiciálneho konania]?“

Konanie na Súdnom dvore

- 16 Rozhodnutím predsedu Súdneho dvora zo 6. septembra 2018 boli veci C-469/18 a C-470/18 spojené na účely ústnej časti konania a vyhlásenia rozsudku.

O prípustnosti návrhov na začatie prejudiciálneho konania

- 17 Ako uvádza vnútroštátny súd, situácia vo veciach samých, ktorých predmetom je oprava daňových priznaní k dani z príjmov fyzických osôb, nepatrí do pôsobnosti práva Únie.
- 18 Treba poznamenať, že skutočnosť, že vo veciach samých boli dôkazy získané v rámci trestného konania vedeného v nadväznosti na sťažnosť belgickej daňovej správy, ktorá viedla vyšetrovanie podvodov s DPH, sama osebe neznamená, ako uviedla generálna advokátka v bode 66 svojich návrhov, že ich použitie na opravu daňových priznaní k dani z príjmov fyzických osôb predstavuje vykonávanie práva Únie v zmysle článku 51 ods. 1 Charty. Takéto použitie totiž nemá súvis s právom Únie, ktorý presahuje podobnosť, ktorá môže existovať v členskom štáte medzi pravidlami týkajúcimi sa výberu DPH a pravidlami týkajúcimi sa výberu dane z príjmov fyzických osôb, alebo nepriame vplyvy jednej z týchto oblastí na druhú (pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. júla 2014, Julián Hernández a i., C-198/13, EU:C:2014:2055, bod 34, ako aj citovanú judikatúru).
- 19 V prejednávanej veci teda Súdny dvor nemôže z hľadiska Charty posúdiť vnútroštátnu právnu úpravu alebo judikatúru, ktorá sa uplatňuje na použitie, v konaní o vyberaní dane z príjmov fyzických osôb, ktorého boli predmetom žalobcovia vo veci samej, dôkazov, ktoré boli podľa vnútroštátneho súdu získané nezákonným spôsobom.
- 20 Napriek tomu, hoci sa veci samé týkajú dane z príjmov fyzických osôb, cieľom vnútroštátneho súdu, ktorého otázka v každej veci sa výslovne týka výkladu článku 47 Charty, je v skutočnosti určiť, v akom rozsahu právo Únie umožňuje alebo neumožňuje použitie dôkazov získaných nezákonným spôsobom na účely výberu DPH. Podľa neho totiž môže existovať v tejto otázke rozdiel medzi riešením, ku

ktorému dospel Súdny dvor v rozsudku zo 17. decembra 2015, *WebMindLicenses* (C-419/14, EU:C:2015:832), a judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva. Odpoveď na položenú otázku je preňho nevyhnutná na to, aby mohol posúdiť nerovnosť zaobchádzania, na ktorú sa odvolávajú žalobcovia vo veci samej, ktorá údajne existuje medzi daňovníkom, ktorý je ako v prejednávanej veci predmetom výberu dane z príjmov fyzických osôb a daňovníkom, ktorý je predmetom vyberania DPH.

- 21 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že Súdny dvor uznal ako prípustné návrhy na začatie prejudiciálneho konania týkajúce sa ustanovení práva Únie v situáciách, v ktorých, i keď skutkový stav vo veciach samých nespadá priamo do pôsobnosti tohto práva, sú tieto ustanovenia na základe vnútroštátneho práva uplatniteľné z dôvodu odkazu stanoveného týmto právom na ich obsah (pozri v tomto zmysle rozsudky z 18. októbra 2012, *Nolan*, C-583/10, EU:C:2012:638, bod 45, a z 15. novembra 2016, *Ullens de Schooten*, C-268/15, EU:C:2016:874, bod 53, ako aj citované judikatúry).
- 22 Pokiaľ totiž vnútroštátna právna úprava prispôsobí riešenie situácií, ktoré sú čisto vnútornou záležitosťou, riešeniam upraveným právom Únie, a to napríklad s cieľom predísť výskytu diskriminácie vlastných štátnych príslušníkov či prípadného skreslenia hospodárskej súťaže alebo s cieľom zabezpečiť jednotný postup v porovnateľných situáciách, existuje určitý záujem Únie na tom, aby sa s cieľom predísť budúcim rozdielom vo výklade vykladali ustanovenia alebo pojmy prebraté z práva Únie jednotným spôsobom bez ohľadu na podmienky, za ktorých sa majú uplatniť (pozri v tomto zmysle rozsudky z 18. októbra 1990, *Dzodzi*, C-297/88 a C-197/89, EU:C:1990:360, bod 37; zo 17. júla 1997, *Leur-Bloem*, C-28/95, EU:C:1997:369, bod 32, a z 18. októbra 2012, *Nolan*, C-583/10, EU:C:2012:638, bod 46).
- 23 Výklad ustanovení práva Únie Súdnym dvorom v situáciách, ktoré nepatria do ich pôsobnosti, je teda odôvodnený, ak tieto ustanovenia sú na základe vnútroštátneho práva priamo a bezpodmienečne uplatniteľné na takéto situácie, aby sa zabezpečilo rovnaké posudzovanie týchto situácií a situácií, ktoré spadajú do pôsobnosti uvedených ustanovení (rozsudky z 18. októbra 2012, *Nolan*, C-583/10, EU:C:2012:638, bod 47, ako aj zo 7. novembra 2018, *C a A*, C-257/17, EU:C:2018:876, bod 33).
- 24 V kontexte situácie, ako je tá vo veciach samých, ktorá nepatrí do pôsobnosti práva Únie, vnútroštátnemu súdu prislúcha, aby Súdnemu dvoru v súlade s článkom 94 Rokovacieho poriadku Súdného dvora poskytol vysvetlenie toho, akú súvislosť má spor, ktorý prejednáva, s ustanoveniami práva Únie, takže je požadovaný výklad v prejudiciálnom konaní preňho nevyhnutný na riešenie sporu (pozri v tomto zmysle rozsudky z 15. novembra 2016, *Ullens de Schooten*, C-268/15, EU:C:2016:874, bod 55, a z 20. septembra 2018, *Fremoluc*, C-343/17, EU:C:2018:754, bod 22).
- 25 V rozsahu, v akom právo Únie nestanovuje pravidlá týkajúce sa spôsobu vykonávania dôkazov v oblasti podvodov s DPH a členským štátom prináleží, aby takéto pravidlá stanovili pri dodržaní zásady efektívnosti práva Únie a práv zaručených týmto právom (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 17. decembra 2015, *WebMindLicenses*, C-419/14, EU:C:2015:832, body 65 až 68, ako aj zo 17. januára 2019, *Dzivev a i.*, C-310/16, EU:C:2019:30, bod 24), existencia odkazu vnútroštátneho práva na ustanovenia práva Únie sa zdá ťažko predstaviteľná v tejto oblasti. V každom prípade z návrhu na začatie prejudiciálneho konania nevyplýva, že belgické právo taký odkaz obsahuje.
- 26 Zo všetkých vyššie uvedených úvah vyplýva, že predmetné návrhy na začatie prejudiciálneho konania sú neprípustné.

O trovách

- 27 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (piata komora) vyhlásil a rozhodol:

Návrhy na začatie prejudiciálneho konania podané rozhodnutiami Hof van Cassatie (Kasačný súd, Belgicko) z 28. júna 2018 sú neprípustné.

Podpisy